פשעים ועבירות קלות

האם העבודות של מיכל מקרסקו מציגות פטישיזם זול וסיטואציות מפוקפקות? האם הן נעשו בהינף-יד, בקלילות או בגחמה? חגי אולריך ביקר בתערוכה של מקרסקו בגלריית המדרשה וחזר עם מחשבות על טעם טוב, על כנות ועל שאלות של משקל וקנה מידה.

ביקורת מאת חגי אולריך ינואר 29, 2017

בתערוכה "תלווה אותי הביתה" של מיכל מקרסקו בגלריית המדרשה (אוצר בועז ארד) מוצגים פסלונים שבירים, סדוקים, מלוכלכים, מטים לנפול ולהתפרק. הם עשויים מחומרי יצירה זולים כמו חמר, דיקטים, ניירות ועץ, שמחוברים לחפצים ולשאריות של חפצים מצויים, ענפים ופסולת שנאספו מן הרחוב או מחנויות זולות. הפסלונים מונחים על שולחן עץ פשוט, על מדפים, או על מעמדים מאולתרים מעץ, ממתכת ומפלסטיק.

michal-11.jpg

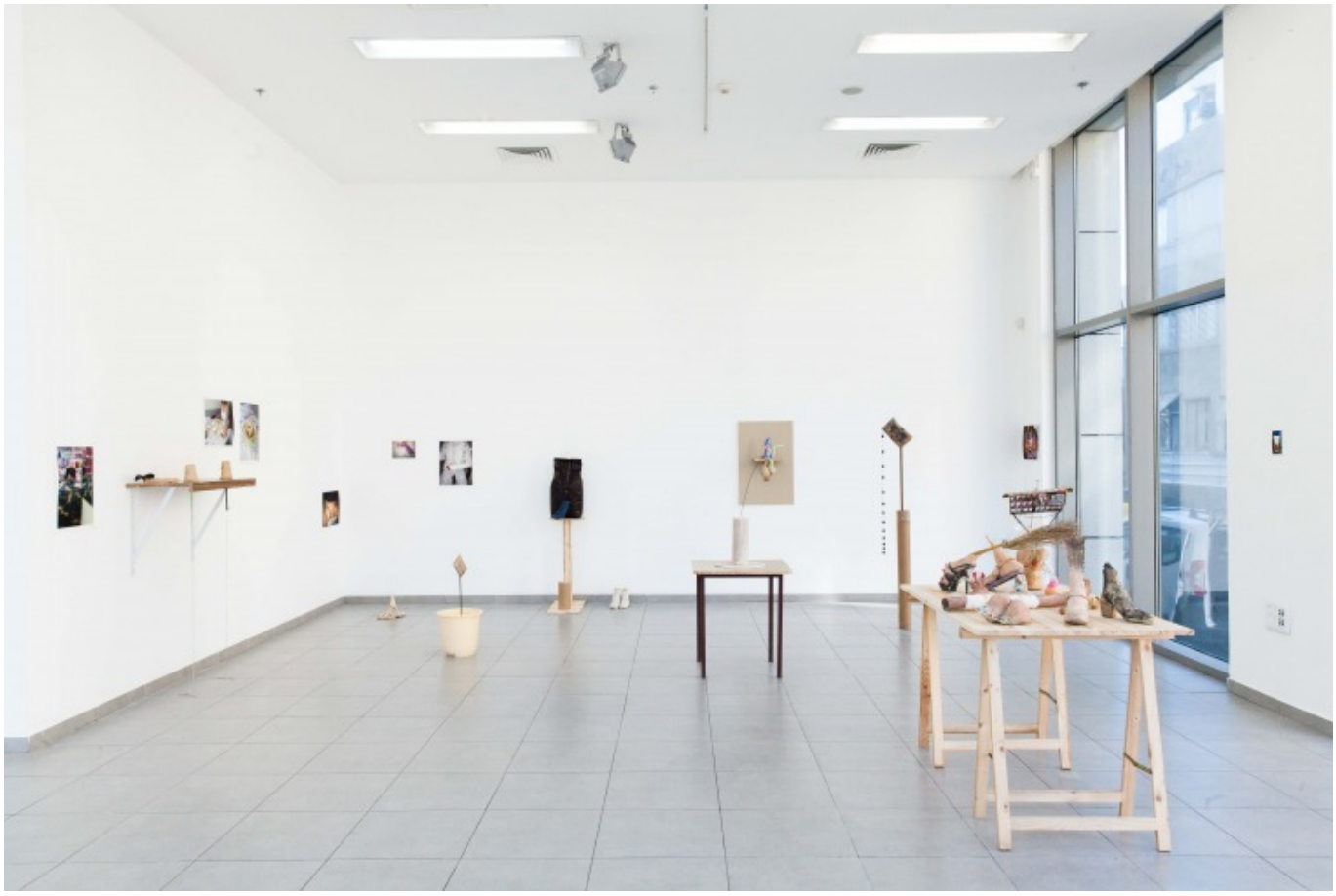

[1]מיכל מקרסקו, תלווה אותי הביתה 2017
מראה הצבה, גלריית המדרשה - הירקון 19

צילום: אלינור סלומון

בין העבודות של מקרסקו אפשר למצוא פסלון פאלי מכוסה בנייר עטיפה של קרמבו, תלוי על מצע דיקט הצמוד לקיר; שקית חמר קשורה המדמה שק אשכים שבתוכו קשית, כאילו מזמינה לשתות; שקית שוקו שנראית כאילו היא מתרוקנת, תלויה על מוט ברזל; זוג רגלי חמר בתוך גרביים עדינים, לבנים ומלוכלכים, מונחים על הרצפה לצד הקיר, קרוב לפסל שמדמה גלידה בגביע שהתרסקה על הרצפה; ישנו גם שק גחלים בו נקרע חור במיקום שמדמה טבור. ממול תלויה כפפה כחולה על מוט דק שעומד בתוך משקולת מאולתרת. על שולחן עשוי דיקט ושני חמורים מונח, ליד פסלונים רבים אחרים, אובייקט עשוי ענף עץ, עטוף חמר ועליו ענודות טבעות מתכת שניתן למצוא בחנויות זולות. הפסלון נראה כמו אצבע ארוכה שבכל אחד משני קצותיה ציפורן אנושית מרוחה בלק אדום. עוד עבודות כוללות כוסות שתייה, מברשת שיער, נעלי עקב, ישבנים, מוצרים שעליהם סימנים המצהירים על רגשות אהבה, וחפצים שמוצבים כאובייקטים לצריכה רגשית, אוראלית או מינית, מסומנים כחפצים של תשוקה ופטישיזם.

[2] michalAA1-1.jpg

[3]מיכל מקרסקו, תלווה אותי הביתה 2017
מראה הצבה, גלריית המדרשה - הירקון 19

[4] michalAA-1.jpg

[5]מיכל מקרסקו, תלווה אותי הביתה 2017
מראה הצבה, גלריית המדרשה - הירקון 19

צילום: אלינור סלומון

[6] michal-31.jpg

[7]מיכל מקרסקו, תלווה אותי הביתה 2017
מראה הצבה, גלריית המדרשה - הירקון 19

צילום: אלינור סלומון

הפיסוליות הניכרת בחלל, שכאילו נעשתה בהינף-יד או ברגע של השראה, מופיעה גם בתצלומים קטנים ולא ממוסגרים התלויים על הקירות ומראים חלקי גוף אנושי ודמויות שראשן מחוץ לפריים, או דמויות שגבן למצלמה. בתצלום אחד מופיעות פיסות לחם לבן שעומדות זו על זו, כמסד לפסל ארעי שנוצר, בזמן ארוחה, בעזרת ביצה קשה ומפיות. תצלום נוסף מציג חלק גוף עליון, בית-חזה וידיים של אישה המצמידה את ידיה לבית החזה ולחולצה, שעליה כתוב "Amor". על אצבעותיה טבעות נוצצות ועל ציפורניה לק מצועצע. תצלום אחר מתמקד בבטן תחתונה חשופה שמראה קעקוע או ציור גוף של שתי עיניים. זה תצלום של גבר ברגע בו הוא מוריד את מכנסיו או תחתוניו הצבעוניים, ושורש איבר מינו מתפקד כאף לשתי העיניים המצוירות. בתצלום קטן נוסף, יד גבר אוחזת ורד בצבע ורוד ומפית סגולה, שכביכול נופלים או נשמטים על מצעי מיטה. יש גם תצלום של אדם בבגדי בית-חולים, ידו בגבס וראשו מחוץ לפריים, ותצלום אישה מקועקעת-זרוע, שגם ראשה אינו בפריים, אך גופה נוטה קדימה וידה כמו מושיטה קערת נייר ובה זיתים לכיוון הצלמת, או לכיוון הצופה.

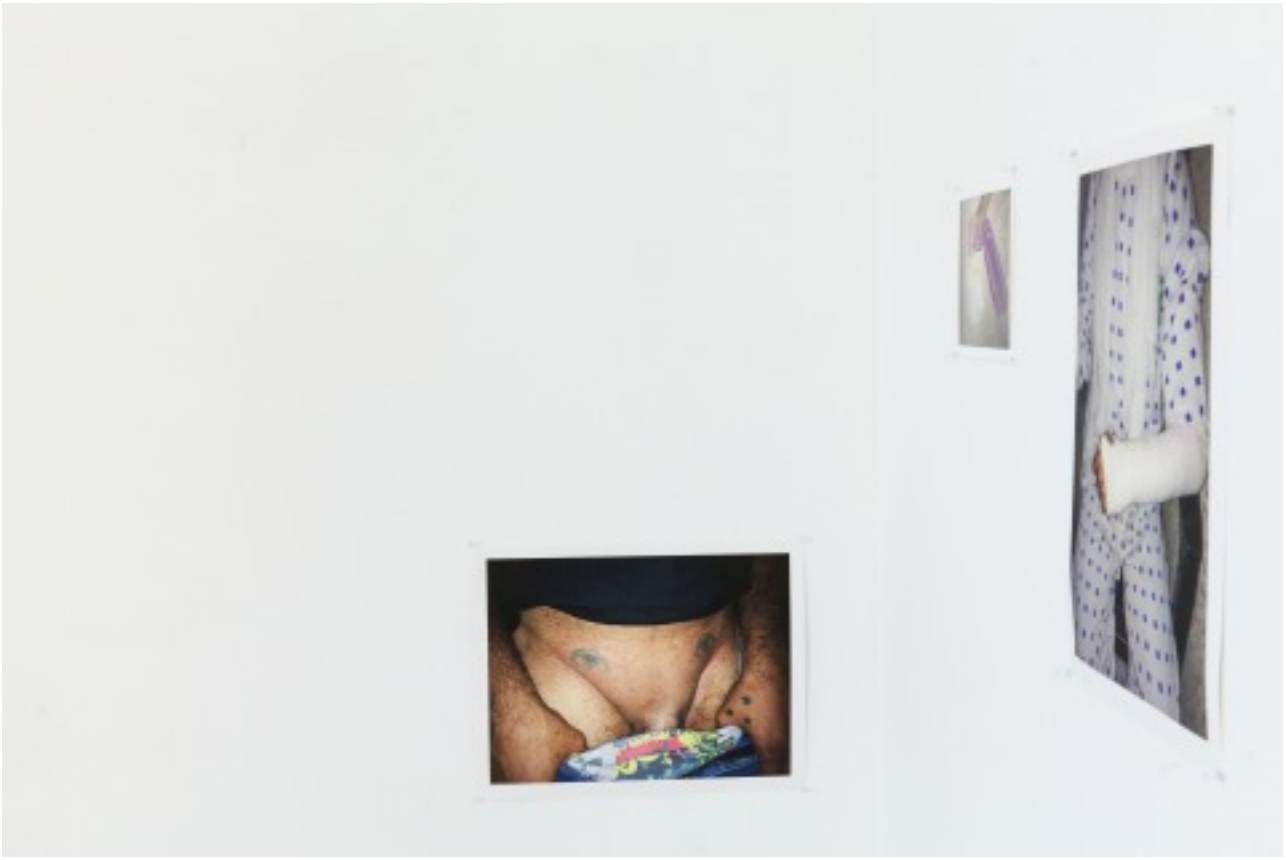
הידיים הן דימוי משמעותי החוזר על עצמו בפסלים ובתצלומים של מקרסקו. הן מופיעות כשהן ריקות, בתנועה רפויה או קלילה (יד מגישה זיתים, יד שומטת פרח, או נתונה ככפפה שקצות אצבעותיה קשורות בסרט כסוף), או באופן מרומז כפסלים של אובייקטים שנועדו לשימוש ידני ומרמזים על מגע יד אפשרי (גביע גלידה, כוסות שתייה, מברשת שיער וכדומה). מוטיב הידיים מודגש גם באופן עשייתם של הפסלים במלאכת יד – טביעות הידיים ולעתים גם טביעות אצבע בולטות בחמר ובחפצים אחרים. מלאכת היד "הגסה" הזו כוללת את היכולת לשבור את העץ, לעצב את החמר ולהתקרב למושא המצולם בעזרת סמרטפון, והיא כופה על העבודות גודל מסוים המתאים לקנה מידה אנושי.

[8] michalAA1-1-4.jpg

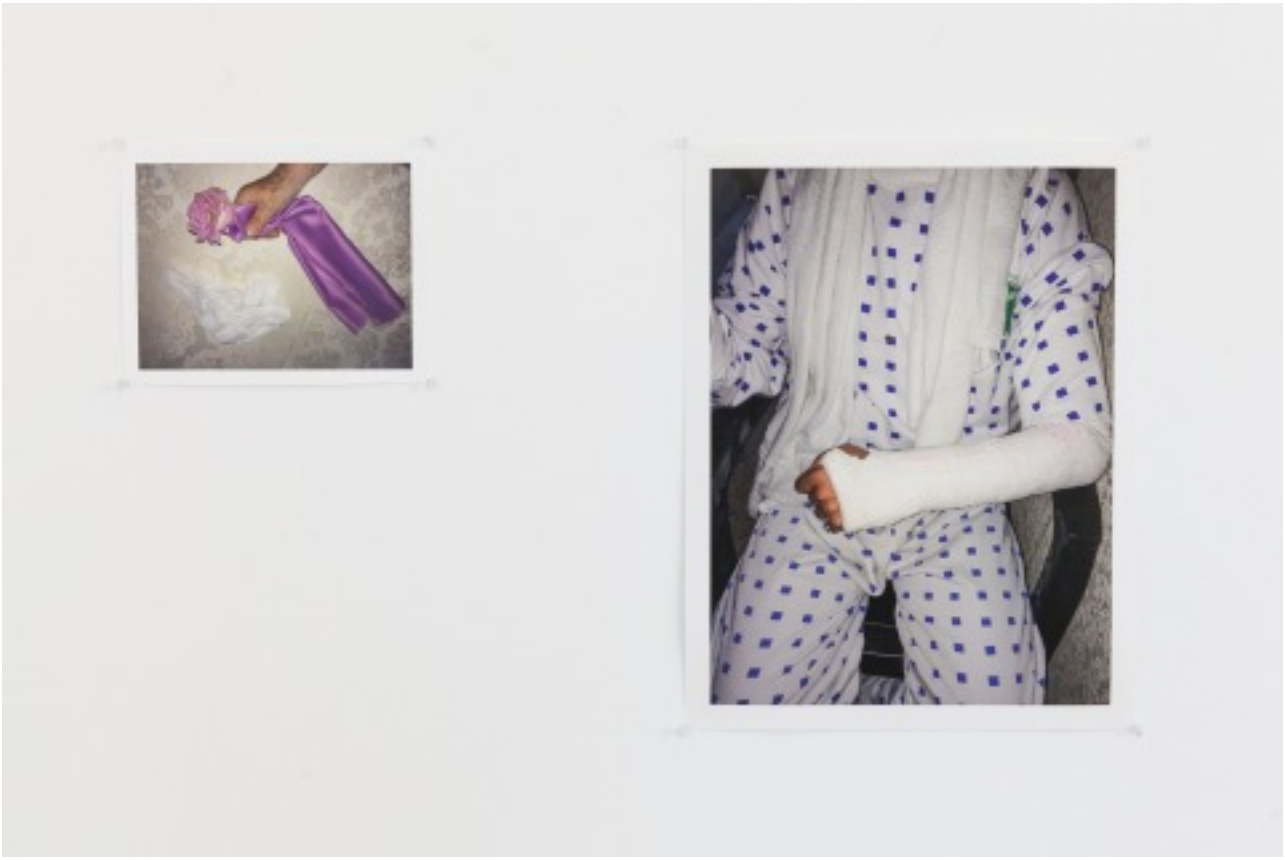
[9]מיכל מקרסקו, תלווה אותי הביתה 2017
מראה הצבה, גלריית המדרשה - הירקון 19

[10] michal-39.jpg

[11]מיכל מקרסקו, תלווה אותי הביתה 2017
מראה הצבה, גלריית המדרשה - הירקון 19

[12] michal-38.jpg

[13]מיכל מקרסקו, תלווה אותי הביתה 2017
מראה הצבה, גלריית המדרשה - הירקון 19

מקרסקו עוסקת בדרמה שגיבוריה הם פטישים זולים וסיטואציות מפוקפקות ומשעשעות, המספרים סיפור על תשוקה ועל אי-הגשמתה. גם המרחב שנוצר בחלל ובתצלומים הוא מרחב שאפשר לשופטו כנמוך או בזוי. הדמויות בתצלומים מצטיירות כנחותות והסיטואציות המופיעות בהם מתוארות בטקסט המלווה את התערוכה כ"גרוטסקה חנוך-לווינית".

ואולם, למרות שהאובייקטים מזוהים כמושאים לסיפוק תשוקות, בפועל לא מדובר במוצרים בוהקים, נקיים, עמידים ושמישים. יותר משהעבודות מתארות פטיש או צרכנות, הן חושפות היבטים של ערך, שמופיע כאן בהקשר של משקל ושקילה. מקרסקו מייצרת - בעבודות השונות ובהצבה הכללית - מתח משקלי בין כובד לקלות; החומרים העוטפים את החמר הכבד קלילים באופן יחסי, הן ברמת העטיפה, כמו בנייר הקרמבו ובגרביים הלבנים הדקים, והן בחרוזים, בנצנצים, בקשיות ובחוטים. הקלות והכובד באים לידי ביטוי גם באופן עשיית האובייקטים: כולם נראים כאילו נעשו בהרף עין, ללא מאמץ, ואז נעזבו, ללא ליטוש מדייק וללא הזעה. ההתפרקות של החומר היא כתנועה פסיבית בעודנו מביטים בו. האם חלק מהאובייקטים יחזיקו מעמד כפי שהם עד לסיום התערוכה?

אופן עשיית התצלומים מאתגר גם הוא את הגבול בין הרגע הקליל של ההשראה לבין רגע של גחמה. הם נראים כמו תצלומי סנאפ-שוט חד-פעמיים שצולמו באתרים ארעיים ובסיטואציות רגעיות. גם מבחינת התוכן ישנה קלות רעיונית בכל הפריטים בהצבה, המקושרת לתרבות טראש וחנויות הכול-בשקל. המשקל כערך הוא גם מושגי. טעם הוא עניין הקשור לערכים, ובמידה שזה כך, העבודות כמו באות להצהיר על עצמן כבעלות ערך נמוך – הערך מקבל מובן של שווי – והתכנים מתחברים לחומרים הפשוטים. אך העבודות הן גם כנות מאד – הן משום חשיפת האמצעים והחומרים מהם הן עשויות, והן משום הישירות הלא-מתנצלת של התכנים שלהן. הערך מעלה מחשבה על שיפוטיות, במיוחד לאור המשקל וקנה המידה האנושיים שבהם - פסלוני כפות הידיים והרגליים וכן החפצים המצויים המרמזים על מגע יד פוטנציאלי, הם בגודל ידי אדם ובקנה מידה בהתאם.

[14] michal-54.jpg

[15]מיכל מקרסקו, תלווה אותי הביתה 2017
מראה הצבה, גלריית המדרשה - הירקון 19

[16] michal-30.jpg

[17]מיכל מקרסקו, תלווה אותי הביתה 2017
מראה הצבה, גלריית המדרשה - הירקון 19

הרושם המפוקפק והלא-מהוגן לכאורה שבא לידי ביטוי הן בחומריות והן בתכנים של הפסלים והתצלומים, נוצר עקב האופי הפורנזי שמתגלה בפסלים, כפריטים בודדים וגם במסגרת ההצבה כולה; הדבר ניכר במיוחד בטביעות האצבע והיד על החפצים והפסלים, המוצבים זה לצד זה כראיות שמעוררות מוטיבציה לאסוף רמזים בזירה ולחבר נרטיב של עדויות. אך עדויות למה? לאיזה פשע?

אולי הפשע כאן הוא דווקא זה ש"הטעם הטוב" מייצר, כאשר הוא שוקל ושופט את הסיטואציות והדמויות המוצגות בתערוכה, ואת האסתטיקה שבה, כבעלות אופי נמוך או גס. כאשר מניחים לשיפוטו של הטעם הטוב, רואים ש"תלווה אותי הביתה" בעצם מציגה חוויות עדינות, בקשות והצעות שבריריות לאינטימיות (בחומריות ובתכנים), הקיימות בכול הפסלים, החפצים והתצלומים.

התערוכה של מיכל מקרסקו "תלווה אותי הביתה" מוצגת ב[גלריית המדרשה](#) [18]עד ה-11.2.17. אוצר: בועז ארד

Source URL: http://tohumagazine.com/he/article/%D7%A4%D7%A9%D7%A2%D7%99%D7%9D-%D7%95%D7%A2%D7%91%D7%99%D7%A8%D7%95%D7%AA-%D7%A7%D7%9C%D7%95%D7%AA

Links
[1] https://tohumagazine.com/sites/default/files/michal-11.jpg
[2] http://tohumagazine.com/he/file/michalaa1-1jpg
[3] https://tohumagazine.com/sites/default/files/michalAA1-1.jpg
[4] http://tohumagazine.com/he/file/michalaa-1jpg

[5] https://tohumagazine.com/sites/default/files/michalAA-1.jpg
[6] http://tohumagazine.com/he/file/michal-31jpg
[7] https://tohumagazine.com/sites/default/files/michal-31.jpg
[8] http://tohumagazine.com/he/file/michalaa1-1-4jpg
[9] https://tohumagazine.com/sites/default/files/michalAA1-1-4.jpg
[10] http://tohumagazine.com/he/file/michal-39jpg
[11] https://tohumagazine.com/sites/default/files/michal-39.jpg
[12] http://tohumagazine.com/he/file/michal-38jpg
[13] https://tohumagazine.com/sites/default/files/michal-38.jpg
[14] http://tohumagazine.com/he/file/michal-54jpg
[15] https://tohumagazine.com/sites/default/files/michal-54.jpg
[16] http://tohumagazine.com/he/file/michal-30jpg
[17] https://tohumagazine.com/sites/default/files/michal-30.jpg
[18] https://www.facebook.com/events/397562753919664/